

صاحبی، مدیری، محرری :

اسلامك نفعنه خادم مقالات
مع الشكر قبول ونشر اولونور
يازاتك شخصي دكل، يازاتك احمي
نظر دفته آئينير .
كلن يازيلردن شايان قبول كوردولنلر:
تاريخ ميراسيله دوج ايديليز .

نسخه سي ۱۰ غروشدور

محفل

۱۳۳۸

علمی، ادبی، اجتماعی و شمیریک
شهری مجموعه در

۱۳۴۰ ذی القعدة سنه مخصوص نسخه

اداره خانه سي : آق سرايده
ملا كوراني محله سنده . مهتر
سوقا فنده ۳ نومرولو خانه

مركز نوزيبي :
باب عالي جاده سنده (اتحاد
تجارت) كتيخانه سي

آبونه بدلي :
سنه لكي ۱۲۰ غروش
آلتي آبلتي ۶۰
اوچ آبلتي ۳۰

جلد : ۳

عدد : ۲۵

مدير جات : افاده مخصوصه ، تتر حقنده اراده سنیه حضرت خلافتيناي

محفل علمی و انتقادى : رسم مصحف عثمانى مشله سي - از ميرلي اسماعيل حق بك . اباضيه فرقه سي - از بيرلي
اسماعيل حق بك . تقويملرده اختيارات - محمد عزت بك
محفل ادبي : ادبياتمزمده غزل - سليمان نظيف بك . سلطان احمد جلاير بك ديواني و بعض ابياتي - طاهر المولوي
سمود بكك برغزالي تشطير - طاهر المولوي .

محفل تاريخي : مولويك منقبه لري - فريدون نافذ . بابيلك - احسان محوي . قباد و مزرك . طاهر المولوي .
برراقچينك بايرام تبريكي - فكري . حسن و عشق .

مخفل علمی و انتقادی:

رسم مصحف عثمانی مسئله سی

بکین نسخه دن مابعد

دارالکلمه الاسلامیه ریاست علمیه

جریده علمیه نک ٢٠٥٨ نجی صحیفه سنده یازیلان

آیت کریمه ده کی « الصلوة » لفظ قرآنیسی رسم مصحف مخالف اوله رق الف ایله یازلمش اولدینی جهتله تصحیحی تمسبیهلہ تقدیم ایدیلان تذکره داعیانہ مزه جواباً هیئت علیہ لری اعضاسندن اسماعیل حق بک افندیکن امضاسیلہ وارد اولان ٢٠ کانون ثانی سنه ١٣٣٧ تاریخلی مطالعه نامه ده وجه دلالتی آکلاشیله میان بعض نقوله استناداً « الصلوة » لفظ شریفنک آیات کریمه ده الف ایله یازلمسک یا کلش اولدینی و بناءً علیہ تصحیحنه لزوم کورلیه جکی اشعار و اصرار ایدیلیور. معلوم فاضلا - نه لری اولدینی اوزره بو مسئله علی العاده و اوک الفه قلبی کی استصغار ایدیلہ جک بر مسئله صرفیه اولیوب اجماع امتله مسائل مهمه دینیہ دندر. حکم شرعیسی صورت قطعیه ده معلوم و متعین در. مناقشه به متحمل دکندر. آنجق مذکور مطالعه نامه ده حکم شرعیسنه دائر بعض نقلک طرز تلقینسنه کوریلان خطباتک تصحیحنه مدار اولقی امنیه سیله ایضاحات آتیہ نک عرضه مسارعت اولندی .

١ - معلوم اولدینی اوزره اساساً مصحف عثمانک کتابه سی خط قدیم عربی کی نقطه سز و حرکه سزدر . صدر اولده بو مصحف شریف اوزرینه یازیلان مصاحفک ده نقطه سز و حرکه سز یازلمسی خصوصنده عیناً رسم قرآن کی اعتنا ایدیلیور و عربیت فصیحی بین الناس حال اصلیه اوزره دوام ایلدیکندن مصاحف شریفه نک قرائتده برکوجلک کورلیور ایدی. آرز برمدت ظرفنده

اعجامک اقوام عربیه ایله اختلاطی یوزندن لسان مبین عربی به عارض اولان الحانه قارشى عربیت فصاحتک محافظه سی قصدیه خلوط عربیه نک درست او قونه بیلیمسی ایچون نقطه و حرکه احداث ایدلمش ایدی ایشته بوضه ده ایدی که ناسک احداث ایلش اولدقلى نقطه و حرکه ایله مصحف شریفک دخی خلوط سائرہ کی یازلمسی جائز اولوب اولمیدینی امام مالککن سؤل اولتیور ایدی . امام مالک (اما الامام من المصاحف فلا اری ان یتقطو ولا یزاد فی المصاحف ما لم یکن فیها) جوابیلہ اجزای ثلاثینی تماماً احتوا ایدن و مصحف عثمانی به توفیقاً امام دینیلان مصاحف شریفه به نقطه و حرکه وضعی تجویز ایتماش و (اما المصاحف الصغار التي يتعلم فيها الصبيان والواحمهم فلا اری بذلك بأساً) قولیلہ دخی چوجقلرک تعلیمنه مخصوص اولان مصاحف صغار ، یعنی اجزای قرآنیہ ایله کوچک صحیفه لرده ولوحه لرده کلمات قرآنیہ نک نه صورتله تلفظ ایدیلہ - جکینی چوجقلرک تفهیم ایدم بیلیمک ایچون نقطه و حرکاتک علاوه سنده بر بآس کورما مشدر . علم اللطائف کتابنده دخی نقطه و حرکه خصوصنده کتابیه اولی به رعایتک واجب اولمیدینه اشارت ایدلمش و علی القاری دخی صوک زمانلرده عموم ناسک کلمات قرآنیہ بی درست تلفظ ایدم بیلیملری ایچون چوجقلر کی نقطه به و شکله عنجاج اولدقلى ضرورتیلہ امام مالکک مصاحف صغاره تخصیص ایلدیکی مساعده مصاحف کباره دخی تشمیل ایدیلهرک بالعموم مصاحف شریفه و آیات قرآنیہ نک نقطه و حرکه ایله یازلمسک جوازینی بیان ایلشدر .

٢ - امام مالکک، سخاوینک ، ابو عمروک علی القارینک سوزلری هب آیات کریمه نک ، مصاحف شریفه نک بالکمز نقطه و حرکه خصوصنده مصحف عثمانی به مخالف اوله رق نقطه و حرکه نک

ایسه حروف و کلماته نقطه و حرکه و ضمندن عبارتدر .
 نه کیم قاموسده : شکل : یازویه نقطه و اعراب
 وضع ایلک معناسده مستعملدر یقال شکل الکتاب
 اذا اعجمه ویقال ایضا شکل الکتاب کانه ازال به
 اشکاله والتباسه دیور .

۵ — مطالعه نامه ده استاد ایدیلان نقللرک هیچ
 بریسی آیات کریمه ده هر هانکی بر لفظ قرآنیک
 مصحف عثمانی مرسومه مخالف اوله رق حرقلرینک
 تبدیلنه قطعاً مساعد دکلدرد . نقطه ، شکل ، رسم
 کبی باشقه باشقه معنایده استعمال ایدیلان کلملرک
 بری برینه قاریشدیرلمسی دولایسیله نقول محرره نک
 هیچ بوجهله دلالت ایده میه جکی (انجیق الواح
 واجزایی تعلیم صبیان انجیون طبع اولتان مصاحفی ،
 تعلیمی تسهیل انجیون تفسیر اثناسنده ، تفهیم صدنده
 یازیلان آیات قرآنییه بی الیوم مستعمل اولان رسم
 اصطلاحیه ، قانون خطه موافق یازمقده دوغری
 اولیور) دیه استنباط ایدیلان نتیجه بر نتیجه
 قاسده در .

۶ — دده چونکنیک استدلال معرضنده
 اجمالاً نقل ایدیلان مطالعه سی (وقدیکتب فی المصحف
 بالواو) جمله سندن سوکره مستأنفاً نقل و حکایه
 ایلدیکی امام مالکک تلخیص ایدیلان سوزلرینه
 استناداً الفاظ قرآنییه بی درست تلفظ ایتدیره بیلیمک
 انجیون الواح صبیان و امثالنده نقطه و حرکه نک
 وضعی جوازینه دائردرد ، یوقسه او مطالعه نک اک
 نهایتده کی حکمی امام مالکک اقوالندن اول اک
 باشده ذکر ایلش اولدینی (وقدیکتب فی المصحف
 بالواو) جمله سنده عائد دکلدرد .

۷ — المنتخب نامنده کی صرف کتابنک جمله
 منقوله سی ده ادعای واقعک خلافتی اثبات ایتدکده در .
 مصاحف شریفه تعبیرونک مدلولی تمامیه نظر دفته
 آلتامشدر .

وضعیله یازلمسنتک جوازی حقنده در ، بالخاصه سخاوی
 عبارده منقوله سنده (کتاب اول) (کتابه اولی)
 نه دیمک اولدینی تصریح ایتشدر .

۳ — اوزرنده آیات کریمه یازیلی اولان هرشی
 مصحفک برجز وئیدر ولوکه بر آیت اولسون . هر نه یک
 اوزرنده یازیلی ایسه او مصحف شریفک اجزاسندن
 یعنی صحفلرندندر ، تمامیه آیات وسور قرآنییه بی
 احتوا ایدن کتاب ایسه امامدر ، مصحف کیدرد .
 غنیة الطالبین (ان القرآن لم یجتمع فی عهد النبی صلی الله
 علیه وسلم فی مصحف واحد وانما كانت الصحابة
 رضی الله عنهم قبل ان یکثر الورق یکتبون ما نزل
 من القرآن علی عصب السعف جمع عسیب وهو الاصل
 العریض من جرید النخل وعلی الاواح من اکتاف
 الغنم وغیرها من المعظام الطاهرة والحرف والادم
 ای الجلود مثل رق الغزال واللخاف و هی الحجارة
 العریضة البیض قال فی المطالع وهذه الاشياء هی الی
 یطلق علیها اسم المصحف فی قولهم یخلف طه سبختان
 و مصحف) دیور . شو عبارده ایله امام مالکک (اما
 الامام من المصاحف) قولیلله مرادی تمامیه آیات
 قرآنییه بی جامع اولان مصحف شریف اولدینی
 و (اما المصاحف الصغار) قولیلله ده مرادی بعض
 آیات کریمه بی محتوی کوچک صحیفه لر ولوچه دن
 عبارت بولتدینی بک کوزل اکلاشیلیور . کتب
 فقهیه دن تنویر الابصار ایله شرحنده دخی (و محرم
 به ای بالا کبر و بالا صغری یعنی الحدیث الا کبر و الا صغری مس
 مصحف ای مافیه آیه کدرهم وجدار) سوزلریله
 مصحف نه دیمک اولدینی تصریح ایدیلور .

۴ — علی القارینک شرحنده (ولا ینحی ان
 الناس فی هذا الزمان کا الصبیان محتاجون الی النقط
 والشکل) سوزلرنده کی « شکل ، کله سی رسم
 معناسه دکلدرد . رسم : مصحف عثمانی ده کی حروف
 و کلماتک وضعیت مرسومه اصلیه سیدر . شکل

وقد نقل الجعبري وغيره اجماع الائمة الاربعة
على وجوب اتباع مرسوم المصحف العثماني وقال
الامام الحزاز في كتابه عمدة البيان في الزجر عن
مخالفة رسم المصحف مانعه

فواجب على ذوي الازهار ان يتبعوا المرسوم في القرآن
 ويقتدوا بما روه نظراً
 وكيف لا يجب الاقتداء
 اتي عياض انه من غيرا
 زياداً ونقصاً او ان يبدلا
 اسماعيل حتى بك افندي مطالعه سنده انفراد

ایتمش ایسه مخالفت واقع می هیئت علیه لرینک
اداره سندم بولتان جریده علمیه نک تصحیحیه بر مانع
تشکیل ایدیه جکی جهنله تمیبات سابقه مزک تکرار یله
مطالعه نامه یه قارشی یازیلان اشیبو جوابنامه مز
میر مومی الیه حواله بیورلمق اوزره حضور عالی
ریاستینا هیلرینه تقدیم قلمدی .

(تدقيق مؤلفات هيبتنك مهري)

تدقیق مؤلفات هیئت علیہ سنک ذکر اولان
جوابنامہ سندہ مسئلہ یک زیادہ اعظام اولئہ ق
خطاً تمزک تصحیحہ مدار اولق امنیہ سیلہ ایضاحہ
لزم کورولدیکی درمیان اولئورایدی . و او ، الف ،
مسئلہ سی جمع علیہ مسائلدن ، ضروریات دیندن
عد اولئہ رقی قابل مناقشہ کورلمیور ، آرتقی عاجز لرینہ
« قبول وتسلم » دوشیورایدی . بوایسہ قرآن میننک
ذم وانکار ابتدیکی تقلید درک سنہ سقوط ایتمک
دیمک ایدی ، هیچ بروجهله قابل قبول وتسلم اوله من
ایدی ونته کیم او یله اولدی ، بالضروره دها مفصل
اولق اوزره تکرار بر جواب یازمغه مجبور اولدم .
بوندن باشقه تدقیق مؤلفات هیئت علیہ سنک
دارالحکمه نلک دم مطالعہ عاجزی به اشتراک ایدوب
ایتمدکلرینی آکلامق ایستدکلری جوابنامہ نلک ذیلندن
آکلاشیلیورایدی ، رسم عثمانی وجهله تصحیح جهتی
تکرار نمئی اولئور ایدی .

۸ — تفسیر کبیرک (ربا) کلمہ حق مقدمہ کی
بیاناتی دہ دعوانک عکس اثبات ابدیور۔ قرآن
کریمہ رسم عثمانی اوزرہ محرر بولتان الفاضلی
آیات کریمہ خارجندہ محورات و مخبر اتمزدہ آرزو
ابدیلان مرہانکی بر رسم ایلہ یاز مقدمہ سر بستہ۔ فقط
آیات کریمہ بی مر نرمدہ یازہ جوق اولور سہ ق الفاظ
و کلماتی رسم قرآن اوزرہ یازمغہ مجبورز۔ بر آیت
کریمہ مر نرمدہ یازیلیر سہ مصحف شریفک اجزا سندن
و صحفلر دندر۔

۹ — امام مالک، سخاوینک، ابو عمرو، و
علی القارینک سوزلری اولجوده عرض اولندی
اوزره عمومیتله نقطه وحرکه حقیقه در . جواز
شرعی آنجق نقطه وحرکه نک زیاده سنده در .
آیات کریمه ، مصاحف شریفه اصحاب کرامک
خطوطنه ، رسم عثمانی به توفیقاً نقطه وحرکه دن
تجربید ایدیه جک اولورسه علما بیلده درست اوکو-
یه مزلر بوجوازشرعی به بناء آیات کریمه ده (صلوة)
لفظ شریفنک وای اوزرینه زیاده ایدیلان مد
علامتی بولفطک نصل اوقونه جفنی زمانزه قدر
هرک تفهیم ایتمکده بولمشدر . بوجد مشروعی
تجاوز ایدرک تفهیم بهانه سیله واونی الفه قلب ایتمکده
قالیشمق قطعاً جائز دکلدر . بو خصوصه دائر ائمه
قرائت و مذاهک سوزلری غایت صریحدر . برایکی
قل ایله اکتفا ایدیورز : قال فی البرهان فیجب
علی کل مسلم ان یقتدی بهم ویفعلهم فما کتبه وواو
فواجب ان یکتب وواو وما کتبه بغیر وواو فواجب
ان یکتب بغیر وواو وما کتبه بالف فواجب ان یکتب
بالف وما کتبه بغیر الف فواجب ان یکتب بغیر
الف وما کتبه بیا فواجب ان یکتب بیا وما کتبه
بغیر یا فواجب ان یکتب بغیر یا الخ

قال الامام احمد رحمه الله تعالى تحرم مخالفة
الخط العثماني في واو اوياء او الف او غير ذلك .

حریت افکار و اقوالی عادت ابدنمشمار ایدی .
ملوک و امرا حضورنده رأیله یی سربست - و بیلر
ایدی ، ملوک و امرا نك هیئت آ نلرک سربست
اوله رق بیان افکارینه مانع اوله من ایدی .

بویله ایدی . افتراق و اختلاف مذاهبک
منشی حریت افکار اقوالدن بشقه برشی دکلدر .
اسلام عقول و افکاری ، ارادات و افعالی زنجیر
تقلیددن قورنارمش ، کتاب و سنتک معالری
استخراج خصوصنده انسانه بر صلاحیت ویرمشر
اکا اهل اولان ذات صلاحیتی استعمال ایدم بیلیر .
سبب خصوصی ، سیاسی و یا علمی اولور : —

۱ - اسلام بر دین اجتماعیدر . قوتلی بر حکومت
اداره سنده قوتلی بر جمعیت تأسس ایدر - موفقیات
اجتماعیه ایچون وحدت سیاسی بی اساس طوتار ؟
افرادک و جماعتک حقوقی قوانین عادل آئندم محافظه
ایتدیکی کبی انکشاف و تعالیسی اوغورنده هر نوع
وسائلی احضار ایدر . مصالحک تحصیل و یا تکمیلی ،
مفاسدک تعطیل و یا تقلیلنی استهداف ایلر . اسلام
سیاسی سیاست عادلدر ، سیاست ظالمه دکلدر .
سیاست فردیهده فداکارلق و ایثار ، سیاست
خارجیهده استعلاء ، سیاست داخلیهده اطاعت
اساسلری تعقیب ایدر . فرد حیات اوغورنده حیاتی
فدا ایدر ، ذلت ، اسارت ، تحمل روح اسلامه مغایردر .
اسلامده اطاعت مطلق دکلدر . آنجق معروفده ،
مشروعده اولور . سیاست دنیاده حراست دینده
نبوته خلف اولمق دیمک اولان امامت کبری اسلام
ایچون ضروریدر . اسلامده سیاسی سیدن طولانی
ایلك اختلاف و افتراق (حروریلر) ایله (شیعیلر)
طرفدن باشلامشر .

۲ - اسلام بر دین علم و معرفتدر . اسلامده
علمی بر افتراق ، بر حرکت علمی اسلامیه توجیدک
تمامندن اولان « قدر » مسائل ایله باشلامش ،

جوابنامه طبیعیه ایله عاجز لرینه حواله اولندی .
احضار ایتدیکم ایکنجی جوابی طوغریدن طوغریوه
تدقیق مؤلفات هیئت علمی رییسی افتدی حضرت لرینه
تقدیم ایلدم .

بویله جه مسئلهینه خصوصی بر شکله افراغ
اولندی . ایکی آرقداش آرم سنده مباحثه و مجابوه
حالی آلدی .

نظم جلیله عائد اولان احکام شرعی و جود عیدیه سی
ایله دار الحکمه جه قطعاً معلوم اولمغه جریده علمی ده
الصلاة لفظ شریفک املاء عثمانی و جهله تصحیحه
احتیاج کورولمده ، حتی آیت جایله نك قانون
خط عربی اوزره یازلمسی بیلر تکرر ایتدی .

بوندن عاجز لرینک منفرد اولمادیقم قولایمجه
آکلاشیله بیلیر ظن ایدم . ۱۰ حزیران ۳۳۸

ازمیرلی اسماعیل منفی

کله جک نسخهده ایکنجی جوابدن بحث
اوله جقدر .

— — — — —

فرقه موجوده اسلامیه ۲۳ مایس ۳۳۸ ده دارالفنون
سالونده تقریر اولمشدر .

۱

اباضیه فرقه سی

اسلام عالمده بک جوق فرقه لر ظهور ایتمشدر .
بو فرقه لرک بر قسمی بر مدت دوام ایتدکدن سوکرم
مندرس اولمش ، بر قسمی ده بوکونه قدر دوام
ایده کلشدر . فرقه لرک ظهورینه سبب نهدر ؟
هانکی فرقه لر بوکونه قدر دوام ایده کلش ؟ هانکی
فرقه سی مندرس اولمشدر ؟ اول باول بورا لرینک
تعیننی مقتضیدر .

اسباب ظهور — اسلامده فرقه لرک اسباب
ظهوری بری عمومی ، دیکری خصوصی اولمق
اوزره ایکی نوعه آیریلر بیلیر .

سبب عمومی حریت افکاردر .

اهل اسلام بدایت اسلامدنبری

جیقارلمش ، بدعتلری الفاداعیه سبله تفرقه لر ، بدعتلر احداث اولونمشدر . آفریقاده منتشر اولان (سنوسیه) مذهبی قواعد دینی یی شرایب بدعتدن ، تفرقه شیده دن تخلص ایله بساطت اولایه ارجاع ایتک ، حکومت اسلامییه تابع اولان بوتون بلادده نفوذ دینی برلشدریمک مقصدیله تأسس ایتمشدر . مذهب لری مالکی در .

۲ — شیعیلر : باشلیجه (زیدیه) (اثنا عشریه) تفرقه لرینه آیریلر . هراییک تفرقه نك آیری فقهلری ، علماسی ، مجتهدلری ، کتب مدونه لری واردر .

زیدیه (زید بن علی زین العابدین بن الحسین بن علی رضی الله عنهما) پی امام طائیرلر . زیدیه یمنده منتشر در . اثنا عشریه (هشام بن عبدالملک) زماننده خروج ایدن مشارایه زیدی ترک ایدرک عالم بقایه ارتحالتدن صوکره برامام انتخابنه قالدیشان (امامیه) مذهب نسک فرد کامل ، اک مهم واک مشهوری در . الیوم شیعی دیدیکمز مسلمانلردر . ایرانک مذهب رسمیسیدر . حضرت علی نك الوهیته قائل اولان (نصیرییه) آتیه وسوریه حوالیسند ، مصرده ملوک فاطمییه دن حاکم بامر اللهک کندی تعبیری وجهله حاکم بامر نك الوهیته قائل اولان (درزیه) شام حوالیسند ، اظهار ایتدکلری تولى اهل بیتدن طولایی (متوالیه) نامی آلان شیعه ده شیعه اثنا عشریه در ، بعلبک حوالیسند ساکندر . مابعدی وار

از میری : اسماعیل صفی

نقویلمرده

اختیارات

اختیارات ، رأی و آرزو واراده دیمک اولان اختیار کلمه نسک جمعی اولوب مختار عد اولتان فعللر ،

صفات مسائلی ایله تمام اولمش ایدی ، بویله جه اولای (قدریه) صوکره (مرجئه) اک صوکره (جهمییه) تفرقه لری ظهور ایتمش ایدی . هر هانکی برفرقیه مقابل عکس العمل نتیجه سند . دیگر برفرقه ظهوری معتاد اولمغله اسلامده بوظهور ایدن تفرقه لره مقابل ومتضاد دیگر تفرقه لرده تحدث ایتمش ایدی . نته کیم قدریه به مقابل (جبریه) مرجئه به مقابل (وعیدیه) جهمییه به مقابل (مجسمه) و (مشبه) ظهور ایتمش ایدی .

فرق متبایه — عالم اسلامده ظهور ایدن تفرقه لر ایچنده مقاصد سیاسییه تعقیب ایدنلر شعدییه قدر باقی قالمش ، مجرد مقاصد علمییه تعقیب ایدنلر دوچار اندراس اولمشدر . حرورییه ایله شیعه الیوم مستقل اوله رق باقی اولدینی حالده قدریه ، مرجئه ، جهمییه مستقل برفرقه اوله رق باقی دکلدر ، انحق اصول مهمه سی فرق متبایه طرفدن اخذ اولونمشدر . بوکون اسلامده سنیلرایله حروریلر ویا خارجیلر ، شیعیلر قالمشدر .

۱ — سنیلر : اکثریت عظمایی تشکیل ایدن سنیلر احکام اعتقادیه ده اوج مذهب آیریلرلر : (آیریلر) (ماتریدیلر) (اشعریلر) احکام فقهیه ده ، بش مذهب واددر : مذهب حنفی ، مذهب مالک ، مذهب شافعی ، مذهب حنبلی ، مذهب داوودی . خلافت اسلامییه مذهب حنفی اوزره جاریدر . مذهب مالکی آفریقاده منتشر در ، فاسک رسمی مذهبی در . مذهب شافعی ده غایت منتشر در . مذهب حنبلی سالکلری نجدده چوقدر . هندده مذهب داوودی سالکلری واردر . فقهده کی اختلافک سببی بام باشقدر .

نجدده منتشر اولان (وهابییه) مذهبی مذهب حنبلی نك غلوی در ، اساس توحیدیه دعوت ، شرکی ترک کتب فقهیه حنبلییه ده ممنوع دینلان شیلر کفر درجه سنه